

ALSÓLENDVA HIRADÓ

Részt evró
Fél evró
Negyed evró

Előfizetési ára

8 kor
4 -
2 -

Felétlen szerkesztő, lapfajlagos és kiadó

BALKÁNYI ERNŐ.

Hirdetések díjszabása szerint.

Nyiltér soronkint 1 korona.

Kéziratok nem adának vissza.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Egyes szám ára 20 fillér

Halottak ünnepére.

Halottainkról emlékezni: a legszebb és legmagasabb tulajdonságaink egyike. Ha már elmult néhány hónap a kedves halottnak előfeléde után, s a sebet, mit elmulása felett éreztünk behegeszti az idő gyógyító balzsama, nem fájdalmas már a halottra való visszaemlékezés. S künn, a temető sír lombjai között járván, szomorú és magasztos érzés járja át szívünket, nem marangol, de megihlet bennünket a tudat, hogy van valakink itt a föld alatt, a ki míg élt, a mienk volt s most, hogy elköltözött a túlvilágba, lát bennünket s gondolt reánk. Megállunk a sírjai felett s az ihlet perceiben mintha eltánnének a rögök, melyek bennünket éleket az alatt ekvóktól elválasztanak s mi látjuk a halottat, fi, beszélt, érez velünk . . . A mi temetőnk egy sző van felírva: Feltámadunk! Ez a fogalom minden ismerőstünk sírjánál meg-megdobbantja a szívünket s ahogy a gyász ihletének percében beszélgettünk a mi kedves halottunkkal, hatalmasan éreztük, hogy nem hazugság a temetők felírása, hogy igenis, van, kell lennie feltámadásnak, jók jutalmazásának, gonoszok bünhődésének! . . .

A keresztény vallás legszebb ünnepei közé tartozik e két nap: Mindenszentek

és Halottak napja. Külső megnyilatkozásaiban is megragadó ez az ünnep s innen van az, hogy ebben a közbömbös hitetlen korban ez a két ünnepnap, az amelyet a legitimizánsokban ül meg a katolikus világ.

A feltámadásnak, a síron túli életnek gyönyörű hirdetése a sírok tetején kigylladó láng. Minden jó lélek ide mén halottak estéjén, az emlékezés szelid lángjai közé s miközben könyek tödülnek a szeretteiket sirató emberek szemébe — legáltalabb arra az egy estére elmulik az elők szívéből a góg, a nagrvagyág, a hitlenség.

A halottak estéje nemcsak arra tanít, hogy a síron túl nem szünik meg az élet s hogy a halál után sem szakadnak szétjeil a kapcsolok, melyek minket, élöket a halottakhoz fűznek, hanem mindennél erőteljesebben eszünkbe juttatja, hogy csak a temető az utolsó stációja ennek a mi földi vándorlásunknak, amelyek pénzért, sikerért, boldogságért küzdve élünk át, amelyen keresztül úgy törjük magunkat, mintha örökké élénk. Feltámadunk! „van a temető kapujára írva,“ „meghalsz te is!“ beszélik nekünk a sírok. Ide kerülsz, gögös, büszke, hatalmas avagy boldog ember, nyel a néma hant mindörökre, mint a

koldust s a szerencsétlent, aki epvede várja a halált.

Nincs az a város, melynek temetőjében ne fektüdnének emberek, akik életükben javára váltak a köznek s utolsó utjakra a tömeg hájlja kísérte őket. A legtöbb temetőben vannak sírok, melyeket a szabadságharc hőseinek porló csontjai szentelnek meg. Ezeknek sírjaihoz zárandokoljanak a miénk nagyobb tömegben az élők, ezek a sírok azok, melyek felett kigyllad az ember s a hazaszeretet lángja s magasztos élet lüktet a halottak bírodalma felett, amelyből tápot nyer az élőember és hazaszeretete. Ebben a cinikus, közbömbös korban, amely a materializmust isteníti s nem keresi megnyugvását a vallásban, fokozott mértékben kell felhasználni mindent ami ideálisan tud hatni az emberek kedélyére. A temetőt, a halottakat a ma ember is tiszteli, a sírok hatnak a legérzékenyebb emberre is, már abból az egyszerű okból is mert a temető pecsételi meg mindnyájunk rózsáit. A halást, a mit a sírok s a halottak napja tesz nemcsak a valláskegyeleti célokra kell kiaknázni, hanem a hazaszeretete s az idealizmus céljára is. A midőn dicsőítjük a holtakat, akik életükben dicsőök és jók valának, hirdetjük egyuttal ékesen az élőknek, hogy a derék, a nagy ember lélete itt a földön is folytatódik a síron túl s hogy

Hull az őszi eső . . .

Hull az őszi eső
S a falevelek,
Mint a vándormadár,
Nagy utra kelnek.

Hol még rózsza nyílik
S ragyog a sugár,
Oda-oda megyek —
Ott valaki vár . . .

Valaki, valaki . . .
Nem tudom, ki az?
Tanul az etszállott.
Elvirult tavasz . . .

TRUBADUR.

Halottak napján.

Az őszi rózsza kivirul s a chrysanthemumok fehér permetege borítja a kihűlt földet. A legteljesebb őszi ez. A pusztulás, a hervasadás, az életelenség előszerejja. Itt vagyunk a halál előcsarnokában.

Különös hely, mely különös hangulatokat ébreszt. Még kiseri léptünket a bágadt, fakó fényű napsgár enyhe derítje, még a naptámadt, a szelid hűsülés és a csöndes alkonyat elomló ködén át ott rezegnek az elmult élt, a szép nyári emlékek, de már szívünknek fuval a halál előszete. Ez a fuvalt végigsópór a világon, lepergett a fá lombjait, szétszórtja a virágok szirmait, letört a földről az élet színeit, s csak az emlék

melege rezeg még a szívünkben. Minden csak emlék . . .

Emlék . . . A lélek csüggedt szárnnyal lengi be a multat. De ez a tévója utja, az a bolyongása is még az élet mélyén jár. Hanem ami holnap következik? . . . Az már a teljes modultalanság, teljes halál. A természet halála.

És az ember a természet halálában is a maga életének vonatkozásait keresi. Meghala a természet, de meghalunk mi is. Sőt — oh, kegyetlen sors! hányan haltak meg már eddig is közülünk. De hányan! És az emlékezés ereje odaröpíti a csüggedt szárnnyu lelkeket ama halottak tömegéhez, akik vérünköböl való vér, lelkünköböl való lélek voltak valamikor . . .

Valahogy, úgy lehet igazságszerileg így támadhatott a halottak emlékezésének napja. A hit bizonyos vallástörténeti tényhez fűzi ennek a napnak a keletkezését, de valószínűbbnek látszik, hogy a természet tanítása, a természet figyelmeztetése vezette az emberiséget az élet ösvényeiről a halál végtelen utjaira, a sírhalmok közé e napon.

Az ember keresi az analógiákat a maga lélete és a természeti élet közt. Ez az ősz szomorú haldoklásában megtalálta az emberi élet kecséit megsemmisülésének pendantját s így avatta fel a maga hitéletének gyászos ünnepevé a halottak napját. És halottak napján kivirulnak a sírok. Az élet átköltözik az emlékezés néhány órájára a temetőbe, a halál földi bírodalmába. És a halál ez emléknappján is csodálatosan nyilatkozik meg az élet mindenható ereje. Az ember, a gyászoló és emlékező halandó gyászruhát ölt, de a temető virágos kőntésbe öltözik. Az ember, a gyászoló és emlékező halandó gyászruhát ölt, de a temető virágos kőntésbe öltözik. Az ember, a gyászoló és emlékező halandó gyászruhát ölt, de a temető virágos kőntésbe öltözik. Az ember, a gyászoló és emlékező halandó gyászruhát ölt, de a temető virágos kőntésbe öltözik. Az ember, a gyászoló és emlékező halandó gyászruhát ölt, de a temető virágos kőntésbe öltözik.

Rózsát fakaszt a sírokon és lángot gyújt a halmok fölét. Az élt káprázatos színe, az élet fehér világossága milyen kontrasztja annak a végtelen éjszánaknak, amely a sírok mélyén terjeng.

De az élő ember még a halál csöndes világába is elviszi a maga ragyogó jelvényeit. Holott úgy kellene lennie, úgy volna stilszerű e nap megünnepelése, hogy a halálnak végkép való elpusztulásnak fekteje helyett díszítsék e napon a sírokat . . . Semmi jel, ami az életre emlékeztet, hanem minden intelem, amely a halált festi a képrelet elé.

— Memento mori! . . .

De az ember önmagához nem tud ilyen kegyetlen lenni. És ez önkíméletéhez nagyszerű védelem talált ki a szerzetekt. Az a virág, amit sírjaihoz hint, az a fény, amit a hantokon gyújt, a szerzet virága és fénye. És ne tagadjuk meg tőle, hogy ez így is van. Hiszen szerzet csak ugyan él a szívében. A halottját szerzetelt sírja, gyászolja . . .

Ezen a napon.

És ne turkáljunk az érzéseken. Ne nézzük a hétköznapokat, amikor az érzések szinte galvanizáltak kerültek a halottra való emlékezést. Feljeleni kell, feljeleni kötelesség. És hány ember, a legtöbb, az okosan beosztott élet ezer gondjával, vidámságával, szórakozással igyekszik . . . feledni. Tanulja a feledést. Ezzel tartozik az életnek. Mert a halott, attól fogva, hogy átköltözött a maga hatláb mélységű földi lakásába, már nem az élet tartozik. Még az emlékezésben sem. Csak ilyenkor, halottak napján, amikor a természet figyelmeztet rá.

Memento mori! . . .

PAKOTS JÓZSEF.

az emlékezés, a kegyelet megbecsülni való, szent dolog. A halottak ünnepe a hazaszeretet s az idealizmus ünnepe is.

Millió élet lüktet a sírok felett kigyuladó lángokban; az élők ennél a tűznél melegeitök szívüket és elméjüket!

Zalamegye néprajzi kincsei.

Irta: SÁGI JÁNOS.
(Folytatás.)

Ma megakarjuk menteni Magyarország ősi hazájának típusait, akkor, le kell rajzolnunk a régi házak alapjait. Megelőlr, érdekes tanulmányt szerzhettek ekként az oroma-tornács, a körül-tornács, a két és több helyiségből álló házakról. Ne beszéljenek addig a tudósok, magyar háztípusról, míg össze nem hordjuk egész Magyarország házaira vonatkozó fényképeket, alaprajzokat, leírásokat stb. stb.

Mentünk meg a falusi házaknak sokszor pompás díszítésű, tornács felületű faoszlopokat, a díszített kapuknak rajzait, az orom falon vélt rajzolt, szintzintéplánok és változatos virágmotívum másolatait. Ha magyar építkezési stíli akarunk teremtani és fejleszteni, elkerülhetetlenül szükségünk van e rajzokra, melyek kétségbevonhatlanul a népköltők fakadtak tehát eredetiek és jellegzetesen magyarok.

Mentünk meg egy néprajz számára a nép lakás berendezése, bizonyos ősi, műlő jellegű viselő tárgyat. A magyar paraszt lakásán is keresztül szót a kultúrának a néprajz változatos mezejét feltöltő, elszíntelentő váza. A néprajzi muzeumban még... fáradságod ugyan... visszalláthatjuk a népies burzoztu szobákat. Itt-ott még ráakadhatunk egy-egy tornács, szépen faragott ágyra, a régi magyar mestercember remekműre, a nemes tulipános ládára és a fogasos társra. Siesünk azonban a gyűjtéssel, mert a rohamosan városiasodó nép stába dobja a magyar világ szép emlékeit. A tulipános ládát kisorsítja az ezrezt (fladerozott) vásári butor. A talák, a szoba díszét a padláson eszi a szu, míg össze nem vágják. A falu embere parasztosk munkát tartja a régi népiest és rohan a színtelen, egyhangú építkezéssel városias portékát utána.

A régi fogasokor, virágos korszok lógak, a talásokban kedvesen díszített edények pompáztak, melyek a magyar remekes fazekasmester keze ügyésegéről mondanak hirt. A cserépfazekak mindenképp nélkülözhetők teszi az olcsó vasés bádógfazék. Azokban a városokban, ahol még ezeltől 40 ével 50-60 fazekas él megelégedett, az utó 40 évben a lével, a kővel kedvelők az edények tulipánosával verszódni. Az edény mázval befedezkedik, durva vonalakat húzogatnak. Ha a városokban a fazekások során még megyünk, nem látunk az edényeken semmi művésziest, semmi magyaros vonást. Ezért fontos, hogy a nép hájkait kutassuk át. Itt-ott találunk még tányérok, talák, korszokait, melyekről leírad a régi fazekas-ípari tetszős művészsége. Azok a művészek, akik a világnak be akarják mutatni a magyar díszítő művészet eredetiségét, nem nélkülözhetik azokat a hányádó edényeket.

Sok díszítő kincs van a régi cserépkályhák szeméin is. Ezekben is gyakran látjuk a magyar ember kedvelt virágát: a tulipánt, amint a száran madárkák álldogálnak, meg a kifogyhatlan, eredeti egyéb díszeket. A budapesti Ipari-művészeti Múzeum kályhaszemélyfelménye igazolja, hogy mennyi érdekes anyag válogathatunk ki az összeldől régi kályhák romjai közül. A parasztszobák cserépkályhái is lassan-lassan a vasipar. A földműves ember is vaskályhát állít be, melynek ára oly csekély, hogy azzal a fazekas már most állig versenyek. Szemünk előtt pusztul a régi hatalmas magyar kályhákpar: termékeinek megemlése színen néprajzi felvételre.

Ha már a magyar földműves hájfékájában vagyunk, nézzünk behatóban körül s kutassunk a muzeumbokba való ehelyezésre alkalmas, sőt egyenesen oda tartozó tárgyak után. Találunk meg szép cinedényeket, melyek egész korszokot jelentenek. Ezen az edényeken is sokszor találunk lebilincselő ornamentikát. A szép cintányérok, cintáblák a bádogosk beovaszszák és ekként megemléseztik a régi kultúrának emekrik, megbecsülésére méltó hirmódót.

A ládafia, az asztalfők, a mestergerenda főlk sok érdekes régi dolgot rejtget. Ne resteljük itt se a kutást. A vendégszerető, derék magyar földműves szívesen megengedi.

Gyakran akad a kezünk ügyébe a régi világlóbuló egy-egy tűző-ütő acél, csakhamar előkeresik hozzá a tűzővet. A két életellen lona láttára egész világlóbuló elcsendedik meg elémünk, amelyben örög apánk ilyen primitív módon lottottak tűzhöz. Természetesen a világlóbuló-eszközök is primitívettek voltak akkor. Ha kérdezősköndik: talán előkerül még egy-egy fákla. A házigazda örög áya megmagyarázza, hogy az ő gyermekkorában nem ám még petróleum, lámpa meg villany világlás. Gyantás fenyőfa darabkákat tettek az állványszere, tűzőt készült fokla csipőtelőbe. A fagyás vízállásnál most a régi falu meg. Egyik-másik öreganyóka azt is emleksi, hogy az ő leánykorában a vidéken nagy jutlevényszés volt. Minden gazda tartott juhokat.

Minden házban volt fagygu. Nem is veték ám bolthan a gyertyákat, mint most. A házi asszony mártotta. Kérdezzük meg, vajjon hol a gyertyamártó fazék? Ot hes valahol a padlás zugában, lehozgatjuk, behozzuk a székük, hogy ez is a régi fazekas ípar remeke, melynek újabb díszeket fedeztünk fel. Érdeklődésünk föl kelt a régi eszközök iránt. Összegyűjtünk soha nem látott világlóbuló alaku méceket, melyben rongydarabokat égették. Meglátjuk még az egyéb primitív világlóbuló eszközök egész sorozatát. A vasas ládából sok helyen előtűrkálhatjuk még a koppanyát is, melyet nagygyúdnál a magol-öntőbe gyertya elszoromódtól békés fényet élesztgetek. Mikor azután a faluban lomokkét hevert tárgyakat a néprajzi muzeumban elrendezzük, az emberiség fokozatos haladását olvashatjuk le rólük. Ezek a tárgyak élvezetnek bennünk szinte addig, a hol az ember a villám tötte fánál szerzett tüzet.

Ime így beszélnek hozzánk a néprajzi kincseink.

Ha alaposan kutatunk, talánuk még szegény zselérházak, amelyek ablakívéték kifésített állati hólyag helyettesít. Az ajtó fordul a sarkán, kizécs is van rajt, bezárthatjuk, noha az egész ajtón nincs egy darab vas. Fából a kiléncse, magnez a huzója! A kamarában a kabak növény megszártott termése éppen azt a célt szolgálja, mint az üveglóbuló (héber). A zselérnek nem kerül üvegdémmre. Lám e partkapartatózó az ivodényét, a merítő kanalat a emeltett növény kóbak-jából készíti. A sarkokban látjuk a „klumpá-t, a fapöcöt. Lám egész szerű ösereg. A villamoság korszakában egy ház, ahol ezeket meg esztendő előtti kultúra bujdosik. Mentünk meg e tárgyait, hogy a néprajzi muzeumban a régi emberek életmódjára világló vetessenek.

Kutatassuk csak tovább a faluban. Egyik-másik falu, ahol még a magyar ház ismét butorát: a keményfából készített hátszékét. A magyar faragásai között évszámot látunk, mely azt beszél: hogy a gazda apát 100-105 ével ezeltől készítették a székét, mely még napjainkban is szép és tartós. A ház mostani tulajdonosa azonban bécsi olcsó szalmás székét vesz, amely 1-2 év alatt elpusztul.

— Igaz, hogy régenre több volt az erdő, a honnét is, haldzoldálnak, széknek való keményfa fát.

A szék díszítésű régi hátszéküket mentünk meg, fontos darabjai azok a magyar ház célszerű és tetszatos burzortánok.

Menjünk be a füstös konyhákba, sok százd előtti időből kezdetleges kultúránk árad felénk, mikor még nem volt olyan sok téglá, hogy kémmégre is mutót volna.

Nézzük csak meg — mi, a kétnyelves városi viszonyokhoz szokott emberek, — hogy a magyar paraszt-összony, milyen hitetlennel egyszerű berendezés közösti sítőt és főzött évszadokor át. Most még megállíthatjuk míg a vármegyék építési szabályrendeletai modern állapotokat nem teremtenek.

Rajzoljuk le, avagy agyag lemezekből készíthetünk meg kisebb alakban a magyarság konyhájának belsejét. Ott van a szabadlőhely, ahonnan a főző füst árad szét a kessiny konyhába. A konyhapén áll a kenyérsütőkemence, némely helyen e mellett a kisebbik, a kalács sütő. Gyűjtjük össze a magyar konyha eszközeit. A vaskutyát, melyre az égő fahasabokot fektetik, a vaslábót, melyre a fazekat helyezik, a fánk sütő dorogot, melyre a tészát rátérek s ugy sítók a nyított tűzön, stb. stb. Az a fűnyás városi asszony, a kinek konyhájának falátl mozaikok verik vissza fényt,

a kinek vezekét szállítja flo a vizet s a ki drága szákkésznyövből készített a sokféle étlé, bizonyára csudálkozik a néprajzi muzeumban, ha meglátja az ő konyhájának régi elődjét.

Rajzoljuk le, készítsük meg kisebb alakban a füstös konyha fejlődésének alakjait: a nyított keményes konyhát, a melyben szintén szabad tüzhelyen főlt az étel, de a tüst a tűzfolyó fölött lévő nyított keményen távozik.

Ha e két konyha előt tesszük az olyan hájlek képét, melyben még most is a szoba közepén, a földön tüzelenk, akkor látjuk a konyhának fejlődését és műveltségét fokozatos haladását.

Ime a magyar ház, a konyha, az edények a világlóbuló-eszközök, primitív sorozata.

Vajjon mi a sorozatok összhangsága? Herman Ottó, a magyar néprajz atyámestere mondja: nem egyeb, mint az, hogy nemcsak a messze távol, hanem közvetlen környezetünk is oktatja azt, a ki szeretlen szemléli; sőt betekintést enged neki rége leáldozott korszakok emberi életébe, — saját magának történetébe, ezen a réven az igazí önismeret megszerésére, a melynek becsé előt a legbolcsébb elmé is leborul!

Hirdetmény.

Alulírott Alsórendva nagyközség előljárósága részéről ezenek közhírre tétetik, miszerint Alsórendva nagyközség 1905. évre szerkesztett községi költség előirányzata 15 nap vasárnap 1904. évi október 28-tól november 10-ig a község jegyző íródban közzémetve kitétetett, az a hivatalos órási aludt bárki által megtekinthető és a netáni felszólamlások írásban ugyanígy f. évi november 10-11-én est 5 óráig beadhatók.

Kelt Alsórendva, 1904. évi október 27-én.

Baranyas Kálmán
községi főjegyző.

Toma János
bíró.

HIREK.

— **Változások az alsórendvai főbörnég-ségél.** Most: Gyula az alsórendvai nemphi úrodalmának főbörnég-ségének pénztárnoka, városunk társadalmának kedvelt tagja november 1-től Mándy Béla földbíróiokcs tésényi úrodalmának kasznárja lesz. Új állását elfoglalandó már el is távozott városunkból, s a főbírtét tisztelők elvászása alkalmából benne a bankkett rendezett tiszteltére. Utódjá Lukács N. baranyaszentlőriszti tiszt lesz. A főbírtét Reiter Lajos ellenőre november 1-vel Lentibe, Rózsa Sándor lentő ellenőrt Alsórendvára helyezte át.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Erményi János helybeli adóhivatali díjjalan gyakovorkor a nyárszeredai adóhivatalhoz díjas gyakovorkorokk nevezte ki.

— **Übítösi kinevezés.** A főispán Betlen Vendél símeji, Ács János übítoszoktáskormány, Molnár László novai übítoszokk nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter Nagy Géza csatármoyai áll. tanítóképző intézmény tanoniatárát saját kérelmére, a kolozsvári áll. tanítóképzőhöz helyezte át hasonló minőségben.

— **Új zredparancsnokok.** Grivicsics Emil 48-ik háziezredünk parancsnokát a 30-ik jegyzaladad parancsnokává léptették elő, helyébe Martiny Hugó ezredes nevezetett ki.

— **Szegéjgyvó választás.** A dobronaki aljegyző állásra a község képviselőtestülete egyhangulag Seizer Ferenc zalaokpányi lakos nagykiszai születést segédjégyvó választotta meg.

— **Testvérek között.** A legjobb testvérek között is megessik, hogy néha-néha összekülönböznek s kibékülnek. Bezegnek meg így történt ez Bakán folyó hó 25-én a Molnár testvérek között. A két testvér a felett, hogy ki használja előbb a közös pénzzen szerzett buza rostát összevesztet, s a szóbeli veszedékek közben a fiatalabb Molnár a rostát el akarta vinni, amire az idősb testvér dühbe jött a kamarába roham, baltát ragadott, s ifjabb testvért kétszer úgy vágta fejbe, hogy az most a halálal vívő. Az ügyészeg sulyos testi sértesérr helyezte vád alá az idősb Molnár.

az emlékezés, a kegyelet megbecsülni való, szent dolog. A halottak ünnepe a hazaszeretet az ideálizmus ünnepe is.

Milíó élet lüktet a sírok felett kigyuladó lángokban; az élők ennél a tűznel melegsétek szívüket és elméjüket!

Zalamegye néprajzi kincsei.

Irtja: SÁGI JÁNOS.
(Folytatás.)

Ma megakarjuk menteni Magyarország régi házákat figyelve, akkor le kell rajzolnunk a régi házak alapját. Megelőző, érdekes tanulmány szereshetünk ekként az oroma-törnöcs, a körül-törnöcs, a két és több helyiségből álló házakról. Ne beszéljenek addig a tudósok, magyar háztípusról, míg össze nem hordjuk egész Magyarország házaira vonatkozó fényképeket, alaprajzokat, leírásokat stb. stb.

Mentsük meg a falusi házaknak sokszor pompás díszítéseit. A törnöcs házakot faszőlőpárnák a díszítő kapuknak rajzait, az orom falon levegő rajzait, szintz tulpanókat és változatos virágmotívumok másolatát. Ha magyar építkezési stíli akarunk teremteni és fejleszteni, elkerülhetetlenül szükségünk van e rajzokra, melyek kétségbevonhatlanul a népköltők fakadtak tehát eredetiek és jellegzetesen magyarok.

Mentsük meg a tárgyi néprajz számára a nép lakás berendezéseit, bizonyos ösi, műlo jellegű viselő tárgyait. A magyar parasztlakásán is keresztül szót a kulturának a néprajz változatos meiótí főtíró, elszíntelentő vása. A néprajzi muzeumokban meg... fáradságad ugyan... visszaláthatjuk a népies burzozatu szobákat. Itt-ott még rákadhatunk egy-egy törnöcs, szépen faragott ágyra, a régi magyar mestereim remekére; a híres tulpanós ládára és a gazdasos társra. Siesünk azonban a gyűjtéshez, mert a rohamosan városiasodó nép stuba dobja a magyaros világ szép emlékeit. A tulpanós láda kizsorigója az ezrezt (fladerozott) vásári butor. A tálak, a szoba díszét a padláson eszi a szu, míg össze nem vágják. A falu embere parasztonak tartja a régi népiest és borán a színtelen, egyhangu dípolgárosodott városias porták után.

A régi fogasoktól városos korszok logák, a talasokban kedvesen díszített edények pompáitak, melyek a magyar remekes fazekasmester keze ügyességéről mondanak hirt. A cserépfazek mindinkább nélkülözhetőt teszi az olcsó vas- és bádofazek. Azokban a városokban, ahol még ezeltől 40 ével 50-60 fazekas élt melegeledtetten, most 4-5 küzd a léttel. Nincs is kedvük az edények tulpanós vaszólókat készíteni az edény mazzal befecskendezik, durva vonalakat húzogatnak. Ha a városokban a fazekasok során megy megünn, nem látunk az edényeken semmi művésziest, semmi magyaros vonást. Ezért fontos, hogy a nép hájleitak kuttassák át. Itt-ott találunk még tányérokat, talákat, korszókat, melyekről leírad a régi fazekas-ípar-tetszős művészet. Azok a művészek, akik a világnak be akarják mutatni a magyar díszítő művészet eredetiségét, nem nélkülözhetik azokat a hányadót edényeket.

Sok díszítő kincs van a régi cserépkályhák szeméin is. Ezekben is gyakran látjuk a magyar ember kedvelt virágot: a tulipánt, amint a száran madárkák állodgálnak, meg a kifogyhatlan, eredeti egyűz díszeket. A budapesti ípar-művészet Muzéum káltyhaszengyűjteménye igazolja, hogy mennyi érdekes anyagot válogathatunk ki az összeldő régi káltyhák romjai közt. A parasztszobók cserépkályhái is lassan-lassan a vasipar. A földműves ember is vaskáltyhát állít be, melynek ára oly csekély, hogy azzal a fazekas már most állig versenyek. Szemünk előtt pusztul a régi hatalmas magyar káltyáipar; termékeinek megmentése szinten néprajzi feladat.

Ha már a magyar földműves hájlekkában vagyunk, nézzünk behatóbban körül s kuttassunk a muzeumokba való ehelyezésre alkalmas, sőt egyenesen oda tartozó tárgyak után. Találunk meg szép cinedényeket, melyek egész korszakot jelentenek. Ezen az edényeken is sokszor találunk lebilencselő ornamentikát. A szép cintányérok, cintáblák a bádogosok beolvaszák és ekként megsemmisítik a régebbi kultúrának eme ritk, megbecsülésre méltó híromdóit.

A ládafia, az asztallók, a mesteregerenda főlé sok érdekes régi dolgot rejtget. Ne resteljünk itt se a kutatókat. A vendégszertő, derék magyar földműves szívesen megengedi.

Gyakran akad a kettűnk ügybe a régi világló egy-egy tűző-ütő acél, csakhamar előkeresik hozzá a tűzőkővet. A két élettelen lom láttára egész világ elvendenék meg előttünk, amelyben a főtűz apánk lom primitív módon tudott tűzhoz. Természetesen a világló-eszközök is primitívettek voltak akkor. Ha kérdezősköndünk: talán előkerül még egy-egy fálla. A házigazda öreg aya megmagyarázza, hogy az ő gyermekkorában nem volt ám még petroleum, lámpa meg villany világítás. Gyantás lenyőfa darabkákat tettek az állványzatra, vasból készült fókla csipetűvel. A főtűz világló-mint a régi falu. Egyik-másik öreganyóka azt is emleksi, hogy az ő leánykorában a vidéken nagy jutlevényzés volt. Minden gazda tartott juhokat.

Minden házban volt fagygu. Nem is vetők ám boltban a gyertyákat, mint most. A házi asszony mártotta. Kérdezzük meg, vajjon hol van a gyertyaműtő fazék? Ott lesz valahol a padlás zugában, lehorajtuk, lehoroksz s azt látjuk, hogy díszeket fedetünk föl. Előredökösünk fel y a régi eszközök iránt. Összegyűjtünk soha nem látott világló alaku műcéseket, melyben rongydarabokat égették. Meglátjuk meg az egyéb primitív világló eszközök egész sorozatát. A vasas ládából sok helyen előtűnkálhatjuk meg a kopantól-is, melylyel nagyanyánk a magok öntőtte gyertya díszítendő belétek fényét díszelték. Mikor azzután a faluban lomokkét hevert tárgyakat a néprajzi muzeumban elrendezzük, az emberiség fokozatos haladását olvashatjuk le róluk. Ezek a tárgyak élvezetnek bennünket szinte addig, a hol az ember a villám ütőtté fánál szerzett tüzet.

Ime így beszélnek hozzánk a néprajzi kincseink!

Ha alaposan kutatunk, találunk még szegény zselérházak, amelyekneklaktívve kifejlesztett állati hóllyag helyettesíti. Az ajtó fordul a sarkán, kincses is van rajt, bezárthatjuk, noha az egész ajtón nincs egy darab vas. Fából a kiléncse, madzag a huzója! A kamarában a kabak növény megsejrtított termése éppen azt a célt szolgálja, mint az ivelőpó (héber). A zselérnek nem kerül ivőedényére. Lám e paprikatartó az ivőedényét, a merítő kenőcs az ivőedényét, a kókab-jámbó készíti. A sarokban találjuk a „klunat”, a papírt. Ime egész sereg ösisek. A villamosgás korszakában egy ház, ahol ezer meg ezer esztendő előtti kultúra bujdosik. Mentsük meg e tárgyait, hogy a néprajzi muzeumban a régi emberek életmódjára világot vethessenek.

Kutassunk csak tovább a faluban. Egyik-másik házban meglátjuk meg a magyar ház ösi butorát, a törnöcsből készült hátszékét. Ma magyar faragásai között észvámot látunk, mely azt beszél: hogy a gazda apát 100-150 ével ezeltől készítették a székét, mely még napjainkban is szép és tartós. A ház mostani tulajdonosa azonban bécsi olcsó szalmás székét veszt, amely 1-2 év alatt elpusztul.

Ég, hogy régenté több volt az erdő, a hóműzserült házoldálnak, széknek való keményfa bővöröndök készítésére használtak.

A szébz díszítési régi hátszékkeket mentünk meg, fontos darabjai azok a magyar ház célszerű és tetszatos burztorának.

Menjünk be a füstös konyhába, sok század előtti időből kezdetleges kultúrjár árad felénk, mikor még nem volt olyan sok tégla, hogy kémmény is jutott volna. —

Nézzük csak meg — mi, a kényemes városi viszonyokból szokott emberek — hogy a magyar paraszt-asszony, milyen hihetetlenül egyszerű berendezés között süttöt és főzött évszázadok át. Most még megállíthatjuk meg a vármegyék építési szabályrendeletai modern állapotokat nem teremtenek.

Rajzoljuk le, avagy agyag lem-zerkből készíthetjük meg kisebb alakban a magy: ság-konyhákat, melyek a főtűz után a szabad tűzhezly, ahonnan a főtűz árt a tűz készítésre konyhába. Középen áll a kenyérsütőkemence, néhely, helyen-mellett a kisebbik, a kalács süttő. Gyűjtsük össze a magyar konyha eszközeit. A vaskutyát, melyre az égő fahasabokot fektetik, a vaslábot, melyre a fazekat helyezik, a fánk süttő dorogot, melyre a tészta táterekis s ugy süttik a nyított tüzön, stb. stb. Az a fínnyás városi asszony, a kinek konyhájának falától mozaikok veris vissza fényt,

a kinek vezérek szállítja föl a vizet s a ki bírása szakácskönyvből készítteti a sokféle ételt, bizonyára csudálkozik a néprajzi muzeumban, ha meglátja az ő konyhájának régi elődjét.

Rajzoljuk le, készítsük meg kisebb alakban a füstös konyha fejlődőtebb alakját: a nyított kémmény konyhát, a melyben szinten szabad tűzhezlyen föl az étel, de a tüst a tűzhezly fölött nyított kémményen fűzőzik.

Ha e két konyha elé tesszük az olyan hájleket képet, melyben még most is a szoba közepén, a földön tüzelenek, akkor látjuk a konyhának fejlődését és műveltségét fokozatos haladását.

Ime a magyar ház, a konyha, az edények a világló-eszközök, primitív sorozata.

Vajjon mi a sorozatok tanúsága? Herman Ottó, a magyar néprajz atyamestere mondja nem egyéb, mint az, hogy nemcsak a messze távol, hanem közvetlen környezetünk is megoktatta azt, ki szerellett szemléli; sőt beakintést enged neki rége leádozott korszakok emberi életébe, — saját magának történetébe, ezen a réven az igazí önismeret megszerzésére, a melynek becsé előtti a legelőcsébb elme is leborult!

Hirdetmény.

Alulírott Alsólendva nagyközség előljárósága részéről ezenekző 1904. évre szerkesztett Alsólendva község előljárása 15 nap vagyis 1904. évi október 28-ától november 10-ig a község jegyző irodában közzsmerve kitételtet, az a hivatalos óras aludt bárki által megtekinthető és a netáni felszólamlások irásában ugyanott f. évi november 10-11-én este 5 óráig beadhatók.

Kelt Alsólendván, 1904. évi október 27-én.

Baranyay Kálmán Toma János
községi főjegyző. bíró.

HIREK.

— **Változás az alsólendvai főbörnök-ségél.** Most: Gyula az alsólendvai nempti uradalmanak főbörnököségének pénztárnoka, városunk társadalmanak kedvelt tagja november 1-ől Tóth Mándy Béla földbírókos tésennyi uradalmanak kasznárja lesz. Új állását elfoglalandó már el is távozott városunkból, s a főbörtest tiszikára eltávozása alkalmából busca bankettet rendezett tisztelőire. Utóda Lukács N. baranyaszentlőkeri tiszt lesz. A főbörtest Reiter Lajos ellenőre november 1-vel Lentibe, Róza Sándor lentő ellenőrt Alsólendvár helyezte át.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Erményi János helybeli adóhivatali díjtalan gyakorlatok a nyárszederred adóhivatalhoz díjas gyakorlatokká nevezte ki.

— **Utbitzosi kinevezés.** A főispán Betlen Vendelt sémelt, Ács János utbitzost csaktornyai, Molnár László újon utbitzostnak nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatási ügyi miniszter Nagy Géza csaktornyai áll. tanítóképző iskolájának tanítóhelyére a kolozsvári áll. tanítóképzőből helyezte át hasonló minőségben.

— **Új ezredparancsnok.** Grivicsics Emil 48-ik háziéredetű parancsnokát a 30-ik legyalondar parancsnokává léptették elő, helyébe Martiny Hugó ezredes nevezett ki.

— **Szegédgyűző választás.** A drobnoki aljegyzői állásra a község képviselőtestülete egyhangulag Seizer Ferenc zalakoppányi lakos nagykiszaisi születésű szegédgyűzőt választotta meg.

— **Testvérek között.** A legjobb testvérek között is megeseik, hogy néha-néha öszzelünkölésben s kibékülnek. Bezzeg nem így történt ez Békán folyó hó 25-én a Molnár testvérek között. R-két testvér a felett, hogy ki használja előbb a közös pénzen szerzett busza rostát öszzeszevett, s a szóbéli veszedékes küzben a fiatalabb Molnár a rostát el akarva vinni, amire az idősb testvér dühbe jött a kamarába rohant, balrá ragadott, s ifjabb testvért kétszer egy vágta fejbe, hogy azt most a halállal vívődik. Az ügyészség sulyos testi sértesért helyezte vád alá az idősb Molnárt.

Világhirü!

a „REKORD“ festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arcképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismeréssel a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:

Olaj-, aquarell- és pastellfestésben fénykép után 48—63. cm. nagyságban ára 20 K. Legfinomabb kivitelű Blom-, Platin- és krétarajz ára ————— 5 korona.

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu képet készitünk mindenkinek teljesen ingyen, ha részinkre 3 rendelést szerez és azokat egyenkint vagy egyszerre beküldi.

„REKORD“ festészeti műintézet
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 46.

A vidéken lakó családoknak

☒ mellőzhetetlen ☒
a higienikus és teljesen szagtalan
csász. és kir. szabadalmazott

szobakloset,

oly minit elegáns bútordarab, bármilyen lakásban elhelyezhető.
detentáló koszik

yn. köpcsésze
bidetnek és fürdőtörök
padló- és fürdő tádak

pes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

GUTTMANN L

oilet-gyár

Budapest, IV., Városház-utca 2. szán
(Kosztuth Lajos-utca sarkán.)

Keil-lakk

legkifünőbb mazo-laszor puha padló számára.

Keil-fele viasz-kenős kemény padló számára
Keil-fele fehér „Glasure“ fénymaz 45 kr.
Keil-fele arany-fénymaz képkereteknek 20 kr.
Keil-fele szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Arnstein Benő (Graner Testvérek utóda) cégnél Alsólendván.

Kiváló szerencse Töröknél! Felülmulhatlanul

kedvez főáruháknak a szerencse. Rövid idő alatt 17 millió korona nyereseménnyel többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek, köztük

a legnagyobb nyereseményeket.

Ajánljuk emnélfogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 15. osztály-sorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeresemény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát
sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb ny-remény a legszerencsésebb esetben

1,000,000 korona.
Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeresemény 400.000,
1 á 200.000, 2 á 100.000, 1 á 90.000, 2 á 80.000, 1 á 70.000, 2 á 60.000, 1 á 50.000,
1 á 40.000, 5 á 30.000, 3 á 25.000, 8 á 20.000,
8 á 15.000, 36 á 10.000 korona és még sok egyéb;
összesen **55.000 nyeresemény és jutalom 14.459.000 korona összegben.**

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt —,75 vagy K 1.50; $\frac{1}{2}$ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy K 3.—

$\frac{1}{2}$ „ „ „ 3.— „ „ 6.—; $\frac{1}{4}$ „ „ „ 6.— „ „ 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjlanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyre kértünk

f. évi november hó 6-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. és T^{SA}

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruháknak osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körút 46/a. I. fiók: Váci-körút 4/a.

II. fiók: Múzeum-körút 11/a. III. fiók: Erzsébet-körút 54/a.

Rendeléstevél levágandó. TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyét a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben (utánvételezni kérem postautóvalnyival kildöm (melékelem bankjegyekben (bolygekben).) A nem tejszó történde.

Pontos cím:

**BRÁZAY FÉLE
SŐSBORSZESZ**

SŐSBORSZESZ

**NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
É KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA**
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLEKELVE VAN!